УДК 343.9:343.53

Хоменко В. П. – кандидат юридичних наук, здобувач Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер

Окреслено види злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, висвітлено способи їх приховування та заходи запобігання цій діяльності. Визначено завдання заходів запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер. Проаналізовано поняття «транснаціональний злочин», що міститься в нормативних документах і наукових джерелах. До злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, віднесено правопорушення з легалізації (відмивання) коштів і майна, здобутого злочинним шляхом, транснаціональної корупції та кіберзлочинності, порушення прав інтелектуальної власності, контрабанди, незаконного обігу предметів мистецтва, у фінансово-кредитній сфері. Заходи запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, класифіковано на загальні й індивідуальні. До загальних запобіжних заходів належать: кримінологічний аналіз злочинності у фіскальній сфері; міжнародне співробітництво в протидії правопорушенням у фіскальній сфері; висвітлення в засобах масової інформації результатів роботи правоохоронних і контролюючих органів щодо виявлення та запобігання злочинів у фіскальній сфері, їх успішного розслідування; запровадження спеціальної підготовки фахівців, що здійснюють запобігання та розслідування відповідних злочинів. До індивідуальних запобіжних заходів належать вивчення кримінологічних ознак особи (групи осіб), що вчиняють злочини у фіскальній сфері; вивчення соціального мікросередовища; усунення умов, що сприяють готуванню до злочинної діяльності, і спонукання осіб, які замислюють злочини, до відмови від злочинних дій та задумів.

Ключові слова: запобігання; приховування фіскальних злочинів; транснаціональний злочин; транснаціональна економічна злочинність; загальні заходи запобігання; індивідуальні запобіжні заходи.

Постановка проблеми. Транснаціональна економічна злочинність є суттєвим фактором посилення соціального напруження й дестабілізації суспільних відносин, перешкоджає оздоровленню економіки, упорядкуванню споживчого ринку, сприяє деформації нових форм економічних підприємницьких відносин, а її масштаби є реальною загрозою втілення соціально-економічних реформ і входженню України в Європейське Співтовариство.

Запобігання злочинам у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, та їх приховуванню слід розглядати як один із пріоритетних напрямів діяльності держави з протидії міжнародній економічній злочинності. Такий вид

© Хоменко В. П., 2018

злочинної діяльності є однією з обов'язкових ланок існування економічної та інших видів злочинності корисливої спрямованості, стадією зміцнення економічного базису міжнародної організованої злочинності в легальному секторі економіки низки країн. Виявлення підготовки до вчинення злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, дає змогу запобігти руху нелегальних доходів, передачі прав власності на майно, операціям купівлі-продажу товарів і послуг на нелегальних ринках. Тому питання запобігання вчиненню та приховуванню транснаціональних злочинів у фіскальній сфері слід визнати стратегічним напрямом протидії економічній злочинності й злочинності загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним засадам протидії транснаціональній злочинності, зокрема у фіскальній сфері, присвячено роботи М. Г. Вербенського, О. М. Бандурки, В. І. Василинчука, В. В. Голіни, О. М. Джужі, О. Ф. Долженкова, В. М. Дрьоміна, Г. П. Жаровської, А. П. Закалюка, Н. А. Зелінської, О. В. Козаченка, В. П. Корж, О. Є. Користіна, Г. П. Пожидаєва, І. В. Пшеничного, Є. В. Расюка, Є. Д. Скулиша, Є. І. Стрельцова, М. І. Хавронюка, С. С. Чернявського та ін. Водночас у них лише фрагментарно розглянуто проблеми запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер. Тому дослідження зазначеного питання є **метою** статті.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняній і зарубіжній науковій літературі ще не сформовано загальноприйнятих підходів до розроблення понятійного апарату транснаціональної організованої злочинності, її кримінологічних характеристик, загальних тенденцій розвитку.

Відповідно до Міжнародної конвенції по боротьбі з транснаціональною злочинністю від 15 листопада 2000 року [1], ратифікованої Законом України від 4 лютого 2004 року, злочин має транснаціональний характер, якщо він учинений: а) у більше ніж одній державі; б) в одній державі, проте істотну частину його підготовки, планування, керівництва або контролю здійснено в іншій державі; в) в одній державі, однак за участю організованої злочинної групи, що здійснює злочинну діяльність у більше ніж одній державі; г) в одній державі, але його істотні наслідки впливають на інші держави.

Із цього приводу Н. А. Зелінська зазначає, що транснаціональний злочин – це діяння, визнане злочинним не менше як у двох державах, під юрисдикцію яких воно підпадає.

Учинення таких діянь тягне кримінальну відповідальність тільки в тому разі, якщо кримінально-правова заборона міститься в національному законодавстві. Протидія цим правопорушенням може знаходитися під міжнародним контролем, але відповідальність за них не встановлена безпосередньо міжнародним правом. Таким чином, транснаціональний злочин є національним за характером кримінальної заборони й міжнаціональним за своєю поширеністю [2, с. 8].

На думку В. С. Полянської, транснаціональна організована злочинність у сфері економіки – це організована злочинна діяльність у сфері легальної та нелегальної господарської діяльності, тобто у сфері виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних благ і послуг, зокрема під прикриттям легальної діяльності, що здійснюють у двох та більше державах, характеризується корисливими мотивами, плануванням і належною підготовкою злочинів, розвинутою структурою та наявністю спеціальної цілі – учинення тяжких й особливо тяжких злочинів [3, с. 167].

Отже, транснаціональний злочин (або злочинність) слід визначити як соціально негативне суспільно небезпечне і протиправне явище, що виходить за межі однієї держави.

У наукових джерелах до конкретних форм транснаціональної організованої злочинності у сфері економіки віднесено легалізацію (відмивання) коштів та майна, здобутого злочинним шляхом, транснаціональну корупцію, транснаціональну кіберзлочинність, порушення прав інтелектуальної власності, контрабанду, незаконний обіг предметів мистецтва, злочини у фінансово-кредитній сфері. Більшість із них супроводжуються правопорушеннями у фіскальній сфері, що забезпечує отримання та приховування незаконних доходів і подальше інвестування в міжнародну злочинну діяльність.

Учинення дій, спрямованих на приховання злочинів у фіскальній сфері, має маскувати незаконне походження предмета злочинної діяльності чи володіння ним, прав на нього, щоб не було з'ясовано злочинне походження коштів чи іншого майна, створити перешкоди для з'ясування того, у чиєму володінні вони знаходилися. Такі дії можуть полягати в перекручуванні або повному знищенні інформації, яка розкриває справжнього власника незаконних доходів, майна, підробленні чи виготовленні фіктивних документів на право володіння таким

майном, передачі такого майна іншій особі на зберігання чи в користування.

Зокрема, діями, спрямованими на приховання чи маскування джерела походження коштів чи іншого майна, одержаних унаслідок учинення суспільно небезпечного протиправного діяння, приховують спосіб чи власне факт одержання в незаконне володіння коштів, цінностей, майнових прав, надання такому способу вигляду законності, наприклад, оформлення фіктивних документів (договір дарування, договір оренди, договір купівлі-продажу тощо), якими підтверджується легальність (законність) одержання предмета цього злочину [4, с. 40].

Приховання місцезнаходження майна, його переміщення слід вважати різноманітні дії, характер і спосіб учинення яких визначені різновидом приховуваного майна. Наприклад, майно можуть зберігати в спеціально пристосованих приміщеннях, переміщати в місця та сховища (тайники), не відомі для інших осіб, зокрема для правоохоронних органів, зовнішній вигляд майна може бути істотно зміненим, скажімо, шляхом використання іншого пакування або маркування [5, с. 211].

Водночас, аналізуючи приховування місцезнаходження майна як одну з форм злочинів у фіскальній сфері, слід ураховувати, що таке приховування не обов'язково пов'язане із залученням майна в легальний обіг і прагненням особи надати володінню або користуванню цим майном правомірного вигляду.

Заходи запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, спрямовані на реалізацію певних взаємопов'язаних завдань: 1) оперативно-розшукова профілактика міжнародної фіскальної злочинної діяльності; 2) контроль за криміногенною ситуацією в економічному середовищі України та сусідніх держав; 3) планування та проведення цільових і комплексних операцій, спрямованих на запобігання та припинення правопорушень у сфері економіки, зокрема під час взаємодії з відповідними міжнародними організаціями; 4) аналіз результативності проведеної роботи й усунення причин та умов цього виду злочинності; 5) формування в суспільстві негативного ставлення до цих злочинних виявів.

Дієвим запобіжним заходом є кримінологічний аналіз злочинності у фіскальній сфері. Під час зазначеного аналізу: вивчають й узагальнюють дані, які характеризують загальний стан економічних змін, виявляють динаміку розвитку злочинної діяльності щодо сплати податків, зборів та інших обов'язкових

платежів; аналізують дані про осіб, що займаються міжнародною економічною злочинною діяльністю; вивчають обставини та способи вчинення таких злочинів, їх рецидиву тощо.

Для раціонального застосування сил і засобів під час організації запобіжних заходів керівникам правоохоронних і контролюючих органів у сфері економіки рекомендують ураховувати загальнокриміногенну й економічну обстановку як у межах держави, так і в зовнішньоекономічних відносинах.

Протидія транснаціональній економічній злочинності вимагає вживання узгоджених заходів як на національному, так і на міжнародному рівнях. Важливу роль відіграє глобальне міжнародне співробітництво в протидії економічній злочинності, до якої належать і правопорушення у фіскальній сфері. Попри різноманітність типів економічних систем, водночас – відповідної кваліфікації складів економічних злочинів у різних країнах, міжнародна спільнота активізує співпрацю в галузі податків, наприклад, щодо запобігання втаємниченню або маскуванню справжнього характеру, джерела, місцезнаходження, переміщення, прав стосовно власності або права власності, якщо відомо, що ця власність виникла внаслідок приховування незаконних доходів від фіскальних правопорушень.

До міжнародних організацій, які компетентні надавати допомогу в запобіганні та розслідуванні злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, належать: Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF); Група підрозділів фінансової розвідки «Егмонт»; Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії легалізації злочинних доходів (MONEYVAL); Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму; Група установ Світового банку; Міжнародний валютний фонд; Базельський комітет з банківського нагляду Банку міжнародних розрахунків; Банківська група «Вольфсберг»; Міжнародна асоціація органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS); Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO); Інтерпол; Європол [6, с. 3–4].

Система протидії різним транснаціональним економічним злочинам, зокрема й у фіскальній сфері, передбачена Міжнародною конвенцією по боротьбі з транснаціональною злочинністю від 15 листопада 2000 року. Ця система містить три концептуальні частини: по-перше, система правової допомоги, що передбачає механізми екстрадиції та судової допомоги; по-друге, інші форми прокурорсько-судової співпраці, зокрема передання слідства, виконання зарубіжних кримінальних вироків,

передання засуджених, передання нагляду (за умовно засудженими чи достроково звільненими), виконання інших покарань і кримінальних санкцій, арешт і конфіскація матеріальних вигод, отриманих унаслідок організованої злочинної діяльності; по-третє, оперативно-розшукове співробітництво, передусім – між поліційними органами країн і спецслужбами [1].

Для приховування злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, активно використовують корупційні зв'язки, допомогу юристів, адвокатів та інших фахівців, здійснюють протидію правоохоронним і контролюючим органам шляхом: маскування злочинної діяльності; розроблення складних схем учинення транснаціональних злочинів, яким надають вигляд законної діяльності; приховання слідів учинення злочинів; ігнорування норм міжнародних договорів тощо.

Важливе значення в запобіжній діяльності має висвітлення результатів роботи правоохоронних і контролюючих органів щодо виявлення та запобігання злочинів у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, а також їх успішного розслідування в засобах масової інформації. Ці заходи сприяють формуванню в суспільстві негативного ставлення до таких соціально негативних явищ; утвердженню атмосфери нетерпимості до злочинної діяльності; поширенню ідеалу законослухняної поведінки; встановленню соціально вигідних стереотипів поведінки.

Спричинені прогалинами в законодавстві неузгодженості, незавершена імплементація міжнародних договорів у сфері економіки й сучасні українські реалії суттєво ускладнюють запобіжну діяльність щодо злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер. Такі злочини, зазначає О. В. Пустовіт, часто вчиняють із залученням службових осіб, окремих банківських працівників, тому керівники банків небезпідставно побоюються за репутацію своїх установ. Цим, зокрема, зумовлено їх небажання співпрацювати з правоохоронними органами. Навіть за наявності сумнівів щодо вчинених клієнтами підозрілих фінансових операцій банки обирають позицію замовчування, оскільки в будь-якому разі мають свій відсоток прибутку від угод за такими операціями. Також нерідко саме службові особи банків, аби не втратити клієнтів, стають пособниками вчинення злочинів – надають відповідні консультації щодо створення схем легалізації злочинних доходів стосовно ланцюга замаскованих фінансових операцій, перешкоджають отриманню правоохоронцями

інформації щодо підозрілих клієнтів і сумнівних фінансових операцій [7, с. 147].

Істотною є запобіжна роль спеціальної діяльності правоохоронних і контролюючих органів щодо індивідуального запобігання злочинам у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер. Індивідуальне запобігання за умов правильної організації: 1) дає змогу максимально уникнути порушення банківської, комерційної таємниці в добросовісних суб'єктів міжнародної економічної діяльності; 2) сприяє комплексній роботі на випередження діяльності саме конкретних суб'єктів фіскальних злочинів та їхніх пособників; 3) може бути критерієм оцінювання ефективності запобіжної діяльності органу, підрозділу чи окремого працівника.

Під час здійснення індивідуально-профілактичної роботи необхідно акцентувати увагу на конкретних кримінологічних ознаках особи, яка вчиняє злочини у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, та інших особливостях потенційних правопорушників, що можуть виявлятися у: прагненні до швидкого збагачення, непомірному рівні особистих матеріальних потреб; прагненні до задоволення особистих потреб за рахунок майна, одержаного від злочинної діяльності; низькому рівні правосвідомості, ігноруванні норм законів.

Цілком слушною є думка О. М. Бандурки про те, що метою індивідуального запобігання є позитивна корекція особистості, спрямована на змінення її поведінки від антигромадської до законослухняної [8, с. 669–677]. Ця діяльність передбачає: вивчення особистості, тобто одержання інформації про ознаки, що характеризують особу; вивчення соціального мікросередовища; проведення ознайомлювальних бесід з особою та її родичами; відвідування за місцем роботи, навчання, за необхідності – проведення бесіди з найближчим оточенням, адміністрацією.

Індивідуальне запобігання злочинам у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, слід тлумачити як спеціальний вид правоохоронної діяльності, що передбачає своєчасне виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочину, здійснення стосовно них попереджувального впливу, застосування інших заходів, спрямованих на профілактику й недопущення вчинення ними злочину.

Важливе значення набувають можливості індивідуальної профілактики щодо виявлення міжнародних злочинних організацій, їх розосередження та припинення злочинної діяльності членів таких об'єднань. Практика свідчить, що при

цьому правоохоронці повинні враховувати і використовувати у своїй діяльності такі фактори: учасники організації неоднозначно ставляться до підготовки злочину, можливого покарання за його здійснення, що зумовлено різним інтелектуальним рівнем кожного з її учасників; зазначені вище розбіжності спричиняють суперництво, взаємну недовіру, конфлікти в злочинній групі. Для одержання позитивних результатів застосування заходів індивідуальної профілактики злочинів у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, необхідно аналізувати склад сформованої злочинної організації, визначити лідера, активних виконавців його волі, розподіл ролей і функцій між учасниками такого об'єднання, наявність родинних, інтимних та інших зв'язків у ній, установити можливість переорієнтації окремих членів організації шляхом створення конфліктів між ними тощо. Після перевірки відомостей про злочини, які готуються, необхідно вжити заходів з їх недопущення. Первинним завданням уповноважених суб'єктів є усунення умов, що сприяють готуванню до злочинної діяльності, та спонукання осіб, які замислюють злочини, до відмови від злочинних дій і задумів.

На стан запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, впливає належний рівень спеціальної підготовки фахівців, що здійснюють запобігання та розслідування відповідних злочинів, зокрема навички пошуку й ідентифікації коштів, розміщених в офшорних зонах. На нашу думку, шляхами вдосконалення цього напряму можуть бути: визначення мережі спеціалізованих базових навчальних закладів з підготовки відповідних фахівців; розроблення спеціалізованого навчального курсу, навчально-методичного комплексу до нього, що передбачає можливість дистанційного навчання з використанням комп'ютерної мережі й інформаційних технологій; створення механізму підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з напряму протидії транснаціональній економічній злочинності.

Ефективність проведення запобіжних заходів щодо злочинів у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, полягає в системності та плановості діяльності правоохоронних і контролюючих органів, взаємодії з іноземними партнерами, спрямованості на викорінення чи обмеження виявів дослідженого виду злочинності шляхом: забезпечення правомірної, тобто виконуваної відповідно до вимог законодавства, соціальних інтересів і потреб, економічної діяльності юридичних та фізичних осіб; впливу на загальносоціальному, спеціально-

кримінологічному й індивідуальному рівнях на фіскальну злочинність як на самостійний вид економічної злочинності, що має специфічні кримінологічні ознаки (зумовлені кількісно-якісними показниками, рівнем латентності, тенденціями, особливостями детермінації); усунення або нейтралізацію причин і умов, які обумовлюють кількісні та якісні показники злочинів у фіскальній сфері; удосконалення й реалізацію спеціальних та індивідуальних заходів запобігання щодо осіб, які мають криміногенні схильності.

Висновки. Зусилля правоохоронних і контролюючих органів у процесі запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, які мають транснаціональний характер, слід спрямовувати на нейтралізацію ланок міжнародної економічної злочинності шляхом їх фінансового руйнування, а не тільки на виявлення й документування незаконної діяльності.

Заходи запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, доцільно поділяти на загальні й індивідуальні. До загальних запобіжних заходів належать: кримінологічний аналіз злочинності у фіскальній сфері; міжнародне співробітництво в протидії аналізованим правопорушенням; висвітлення результатів роботи правоохоронних і контролюючих органів щодо виявлення та запобігання злочинам у фіскальній сфері, їх успішного розслідування в засобах масової інформації; запровадження спеціальної підготовки фахівців, що здійснюють запобігання та розслідування відповідних злочинів.

Індивідуальними є різноманітні заходи щодо запобігання приховуванню злочинів у фіскальній сфері, що мають транснаціональний характер, спрямовані на окрему особу або групи осіб (організовані групи, злочинні організації).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. United Nations, Economic and Social Council, International Convention against Organized Transnational Crime (Palermo, 12–15 November 2000) // U.N. Doc. E/CN.55/2000/383 (20 December 2000).

2. Зелінська Н. А. Міжнародно-правова концепція міжнародного злочину : автореф. дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.11 / Н. А. Зелінська. – Київ, 2007. – 37 с.

3. Полянська В. С. Транснаціональна організована злочинність у сфері економіки: сутність та ознаки / В. С. Полянська // Економічна безпека держави: теорія і практика. – 2016. – Вип. 2. – С. 167–170.

4. Андрушко П. П. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: кримінальна-правова характеристика / П. П. Андрушко, М. Є. Короткевич. – Київ : Юрисконсульт, 2005. – 292 с.

5. Дудоров О. О. Протидія відмиванню доходів, здобутих злочинним шляхом: збірник нормативно-правових актів, міжнародних документів, коментарі / О. О. Дудоров, М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – Київ : Атіка, 2003. – 256 с.

6. Марчук Р. П. Боротьба з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму : у 2 т. / Р. П. Марчук, О. І. Попов, В. А. Онісьєв. – Київ : БІЗОН, 2008. – Т. 1 : Міжнародні нормативно-правові акти та стандарти. – 384 с.

7. Пустовіт О. В. Запобігання органами внутрішніх справ легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. В. Пустовіт. – Донецьк, 2007. – 289 с.

8. Бандурка О. М. Деякі проблеми застосування норм Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» / О. М. Бандурка // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 2–3 (33–34). – С. 669–677.

REFERENCES

1. United Nations, Economic and Social Council, International Convention against Organized Transnational Crime (Palermo, 12–15 November 2000) // U.N. Doc. E/CN.55/2000/383 (20 December 2000).

2. Zelinska, N.A. (2007). Mizhnarodno-pravova kontseptsiia mizhnarodnoho zlochynu [The international legal concept of an international crime]. *Extended abstract of Doctor's thesis.* Kyiv [in Ukrainian].

3. Polianska, V.S. (2016). Transnatsionalna orhanizovana zlochynnist u sferi ekonomiky: sutnist ta oznaky]. *Ekonomichna bezpeka derzhavy: teoriia ta praktyka, Economic Security of the State: Theory and Practice*, *2*, 167-170 [in Ukrainian].

4. Andrushko, P.P., & Korotkevych, M.Ye. (2005). Lehalizatsiia (zmyvannia) dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shliakhom: kryminalno-pravova kharakterystyka [Legalization (laundering) of proceeds from crime: criminal-legal characteristic]. Kyiv: Yuryskonsult [in Ukrainian].

5. Dudorov, O.O., Melnyk, M.I., & Khavroniuk, M.I. (2003). *Protydiia zmyvannia hroshey, zdobutykh zlochynnym shliakhom: zbirnyk normatyvno-pravovykh aktiv, mizhnarodnykh dokumentiv, komentari [Anti-money laundering: a collection of legal acts, international documents, comments].* Kyiv: Atika [in Ukrainian].

6. Marchuk, R.P., Popov, O.I., & Onisiev, V.A. (2008). *Borotba z lehalizatsiieiu (zmyvanniam) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, ta finansuvannyam teroryzmu [Fighting the legalization (laundering) of proceeds from crime and terrorist financing].* (Vols. 1-2). Kyiv: Bizon [in Ukrainian].

7. Pustovit, O.V. (2007). Zapobihannia orhanamy vnutrishnikh sprav z lehalizatsii (zmyvannia) dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shlyakhom [Prevention by the internal affairs agencies of legalization (laundering) of proceeds from crime]. *Candidate's thesis.* Donetsk [in Ukrainian].

8. Bandurka, O.M. (2003). Deiaki problemy zastosuvannia norm Zakonu Ukrainy "Pro zapobihannia ta protydiiu lehalizatsii (zmyvanniu) dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shliakhom" [Some problems of applying the norms of the Law of Ukraine "On Prevention and Counteraction of Legalization (Laundering) of the Proceeds from Crime"]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy, Herald of the Academy of Legal Sciences of Ukraine, 2-3 (33-34),* 669-677 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 30.05.2018

Khomenko V. – Ph.D in Law, Researcher of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Preventing Concealment of Cross-border Crime in the Fiscal Area

The types of crimes in the fiscal area of transnational character are identified, methods of their concealment and measures to prevent this activity are disclosed. The task of preventing the concealment of crimes in the fiscal area of transnational character is determined. The concept of «transnational crime», which is contained in normative documents and scientific sources, is analyzed. Offenses related to legalization (laundering) of proceeds from crime, transnational corruption and cybercrime, violation of intellectual property rights, smuggling, illicit trafficking in arts, and in the financial and credit sphere have been attributed to crimes in the fiscal area of a transnational nature. Measures to prevent the concealment of crime in the fiscal area of a transnational nature are classified into general and individual. Common preventive measures include: criminological analysis of crime in the fiscal area; international cooperation in combating offenses in the fiscal sphere; coverage of the results of the work of law enforcement and controlling bodies in the mass media in the detection and prevention of crimes in the fiscal area, and their successful investigation; the introduction of special training for specialists engaged in the prevention and investigation of relevant crimes, etc. Individual precautionary measures include the study of criminological characteristics of a person (group of persons) committing crimes in the fiscal area; study of social microenvironment; eliminating the conditions conducive to the preparation for criminal activity, and inducing those who think of crimes to refuse criminal actions and intentions.

Keywords: prevention; concealing fiscal crimes; transnational crime; transnational economic crime; general preventive measures; individual precautions.